

Huvudman

Sjömansskolan Stockholm AB, org. nr. 556566-2409
info@sjomansskolan.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Sjömansskolan i Stockholms kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sjömansskolan Stockholm AB att senast **den 20 september 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, betygssättning, åtgärder mot kränkande behandling samt genomförandet av drogtestar.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sjömansskolan Stockholm AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sjömansskolan Stockholm AB ska vidta följande åtgärder

Anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 20 september 2023 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd, samt skyldigheten att anmäla till skolans rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen)
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 15 maj 2023 – 20 september 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Betygssättning

1. Se till att betygssättning sker vid kursers avslut i enlighet med författningskraven. (3 kap. 14 §, 15 kap. 22 § skollagen och prop. 2009/10:165 s. 297)

Åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. En plan för läsåret 2023/24 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen)
2. Se till att planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. (6 kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)
3. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 20 september 2023 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser gällande kränkande behandling och om skyldigheten att anmäla till skolans rektor när en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i

samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket och 6 kap. 10 § skollagen)

4. Utredda samtliga kränkningar som kommer till huvudmannens kännedom under perioden 15 maj 2023 – 20 september 2023 och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Huvudmannen ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 15 maj 2023 – 20 september 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive anmälan. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Säkerställa att drogtestar genomförs på ett sätt som är frivilligt för eleverna

1. Se till att säkerställa att skolans rutiner för drogtest av elever inte står i strid med författningarnas krav. I detta ingår att se till att drogtesterna helt genomförs av personal inom elevhälsan utan att någon annan person i personalen på skolan deltar vid genomförandet eller uppföljningen av testerna samt att en riskbedömning görs i de fall en elev med hänsyn till säkerhets- skäl ska hindras från att medverka i delar av undervisningen. (2 kap. 6 § re- geringsformen och 1 kap. 5 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser arbetsplatsförlagt lärande.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk-och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Sjömansskolan i Stockholms kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sjömansskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, bedömning och betygssättning, åtgärder mot kränkande behandling samt arbetsplatsförlagt lärande.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever och lärare, representant för elevhälsan samt rektorn den 21 och 22 februari 2023. Som en del i tillsynen har även dokumentation granskats med fokus på extra anpassningar och särskilt stöd samt åtgärder mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som meddelats med stöd i skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmäla och utreda elever i behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med en skriftlig sammanställning över vilka elever på skolan som bedöms vara i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Av sammanställningen framgår att 15 elever på skolan har extra anpassningar. En av de elever som ingår i sammanställningen har utretts för behov av särskilt stöd och ett beslut är fattat om åtgärdsprogram för den aktuella eleven. Datum för anmälan till rektor saknas för samtliga elever som ingår i sammanställningen från huvudmannen. Inte heller den elev som har utretts för behov av särskilt stöd har enligt sammanställningen från huvudmannen anmälts till rektor.

Av skolans betygskatalog framgår att ett antal elever i årskurs 2 och 3 på gymnasiet har betyget F i en eller fler kurser. En elev i årskurs 3 har betyget F i sex kurser, men har inte, enligt sammanställningen från huvudmannen, anmälts till rektorn eller utretts för behov av särskilt stöd. Av betygskatalogen framgår vidare att två elever i årskurs 2 har betyget F i fyra kurser. Ingen av eleverna är anmälda till rektorn. Två elever i årskurs 3 har betyget F i tre kurser. Ingen av dessa elever är, enligt sammanställningen, anmälda till rektorn.

Rektorn uppger i intervju i februari 2023 att antalet åtgärdsprogram på skolan inte motsvarar behovet av särskilt stöd. Rektorn uppger att det kanske borde finnas fler åtgärdsprogram men att det är svårt att se hur det ska hjälpa eleverna. Vidare uppger rektorn att flera elever i årskurs 3 borde ha utretts och fått åtgärdsprogram och att det stöd som eleverna har fått i undervisningen borde ha dokumenterats.

En lärare på skolan uppger i intervju att en stor del av det stöd som lärarna lägger in inom ramen för anpassningar kanske egentligen borde ligga inom ramen för särskilt stöd. I lärarintervjun framgår vidare att åtgärder sätts in i överenskommelse direkt med elever och att det inte är alltid detta stöd dokumenteras.

I intervju uppger en representant för elevhälsan att elever som är i behov av särskilt stöd anmäls till rektorn. Representanten uppger vidare att antalet åtgärdsprogram på skolan motsvarar behovet av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om en lärare, trots extra anpassningar av den ordinarie undervisningen, befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas ska de anmäla detta till rektorn.

För varje sådan anmälan ansvarar rektorn för att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Rektorn ansvarar också för att starta en sådan utredning om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att det finns omfattande brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elever som befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Skolinspektionens utredning visar att skolan saknar fungerande rutiner för anmälan av elever till rektor och att elevers behov av särskilt stöd inte utreds i den omfattning som borde vara fallet.

Skolinspektionens utredning visar att det finns ett pågående arbete med extra anpassningar på skolan. Av de 15 elever som enligt huvudmannens sammanställning har extra anpassningar är det 6 elever som har betyget F i en eller flera kurser. Som mest har en elev betyget F i sex kurser. Trots att dessa elever inte uppnår de betygskriterier som minst ska uppfyllas har de inte anmälts till rektorn. Inte heller har dessa elever utretts gällande behov av särskilt stöd. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att flertalet elever som har extra anpassningar egentligen bör utredas för eventuellt behov av särskilt stöd. Rektorn uppger i intervju att det borde finnas fler åtgärdsprogram på skolan.

Av utredningen framgår vidare att elevers behov av olika former av stöd diskuteras internt på personalmöten en gång i veckan. Rektorn närvarar vid dessa möten och en representant för elevhälsan finns på plats om det är något särskilt ärende som ska diskuteras. Trots att olika elevärenden diskuteras i personalgruppen saknas en ordinarie ordning för anmälan till rektor i de fall en lärare befarar att en elev riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Avsaknaden av rutiner innebär även att elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst krävs inte utreds för behov av särskilt stöd. Endast en utredning om behov av särskilt stöd har genomförts på skolan och ett åtgärdsprogram finns på plats, trots att flertalet elever har betyget F i ett eller flera ämnen. Den utredningen initierades och genomfördes av elevens mentor.

I skollagen åläggs rektorn ansvar att efter anmälan starta en utredning av en elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ansvarar också för att starta en sådan utredning om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Mot bakgrund av vad som framkommit i intervjuer med lärare och rektor samt i den dokumentation som inkommit i utredningen, gör Skolinspektionen bedömningen att rektorn inte fullgör sina skyldigheter att tillse att elevers behov av särskilt stöd utreds.

Kurser avslutas och betyg sätts vid olika tillfällen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans betygskatalog framgår att kurser på skolan avslutas och betyg sätts vid olika tillfällen för olika elever. Tidpunkten för när betyg har satts i en kurs kan mellan olika elever i vissa fall skilja sig åt med mer än ett år.

Rektorn uppger i intervju att skolan håller kurserna öppna olika länge för olika elever. Rektorn uppger att det ibland är bättre att hålla kursen öppen så att eleven hinner lämna in det som behövs, annars måste eleven göra en prövning av hela kursen. Det är en missriktad snällhet för att få eleverna att bli klara med kursen, uppger rektorn.

I intervju med elever i årskurs 2 uppger en elev att det går att komplettera en kurs så länge man går som elev på skolan.

I intervju med lärare uppger lärarna att betyg generellt sett sätts i samband med att en kurs avslutas för hela gruppen elever, men att det sker en dynamisk treårsplanering på skolan, vilket innebär att elevernas praktik i vissa fall kan göra det svårt för eleverna att slutföra en kurs vid utsatt tillfälle.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete. Detta för att säkerställa att betygssättningen ska vara likvärdig och rättvis. Rektorn ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. (3 kap. 14 §, 15 kap. 22 § skollagen och prop. 2009/10:165 s. 297 ff)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att kurser på skolan hålls öppna olika länge för olika elever för att möjliggöra komplettering för de elever som inte uppfyller de betygsriterier som minst ska uppfyllas. Utredningen visar vidare att detta är ett medvetet arbetssätt på skolan som även är förankrat hos rektorn.

För att betygssättningen ska vara likvärdig och rättvis är det viktigt att alla skolor sätter betyg i anslutning till avslutad kurs. Skolinspektionen gör bedömningen att sättet kurser hålls öppna olika länge för olika elever på skolan och avslutas vid olika tidpunkter inte är förenligt med författningskraven.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Som en del i Skolinspektionens utredning har huvudmannen ombetts inkomma med en plan mot kränkande behandling. Av den inkomna planen framgår att dokumentet har upprättats samma datum som den begärdes in av Skolinspektionen (2023-02-16). På plats på skolan efterfrågade Skolinspektionen föregående läsårs

plan mot kränkande behandling. I intervju uppger rektorn att en sådan plan inte fanns föregående år. Förevarande års plan mot kränkande behandling är den första som upprättats på skolan, uppger rektorn.

Av intervjuer med rektorn och elever i årskurs 2 och 3 framgår vidare att eleverna inte har medverkat i upprättandet av den plan mot kränkande behandling som har lämnats in till Skolinspektionen.

Skolinspektionen har inför besöket på skolan bett att få ta del av årets anmälningar om kränkande behandling. Huvudmannen har uppgett till Skolinspektionen att några sådana anmälningar inte finns och har istället inkommit med ett dokument som benämns "Kännedom om tre elever". I dokumentet redogörs för tre olika situationer som på olika sätt har kommit huvudmannen till kännedom. Två av de beskrivna situationerna gäller vårdnadshavare som har kontaktat huvudmannen, i november 2022 respektive januari 2023, efter att två elever ansett sig ha utsatts för kränkande behandling av en lärare på skolan. I dokumentet redogörs för hur huvudmannen har haft samtal med elever, vårdnadshavare och den aktuella läraren. Rektorn uppger i intervju att när hen fått kännedom om kränkningar så förs samtal med den berörda eleven och läraren i fråga.

Av intervjuer med rektor och elever i årskurs 2 och 3 framgår att en lärare vid upprepade tillfällen har utsatt elever för vad elever anser vara kränkande behandling. Även representanten för elevhälsan uppger i intervju att detta är ett problem på skolan. Av intervjuer med elever framgår olika uppfattningar kring hur skollagen har hanterat situationen. Vissa elever uppger att de har haft samtal med rektor och att situationen har förbättrats. I en intervju uppger en elev att hen har haft samtal med rektorn men att inga åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med situationen.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen)

Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. (6 kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Huvudmannen ansvarar för att personalen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget, fullgör de skyldigheter som åligger dem i arbetet mot kränkande behandling. (6 kap. 5 § skollagen)

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (6 kap. 9 § skollagen)

En personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att en plan mot kränkande behandling har upprättats inför Skolinspektionens besök. Förevarande läsårs plan mot kränkande behandling fanns således inte upprättad innan den begärdes in i samband med Skolinspektionens besök. I den aktuella planen uppges även att det är en beskrivning av det arbete som sedan länge pågår på skolan. Av intervju med rektor framgår att en plan mot kränkande behandling inte tidigare har upprättats på skolan.

En plan mot kränkande behandling syftar till att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen för verksamheten bör regelbundet se över planen, så att den är anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. I planen ska planerade åtgärder beskrivas. Planen ska dessutom innehålla en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Planen ska följas upp och ses över en gång per år. Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen inte uppfyller författningskraven på att en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever ska upprättas varje år.

Skolinspektionens utredning visar vidare att avsaknaden av ett systematiskt arbete med att upprätta och följa upp en plan mot kränkande behandling även innebär att eleverna inte getts möjlighet att medverka då en sådan plan upprättas och följs upp. Av intervjuer med elever framgår att eleverna inte har medverkat vid upprättande av årets plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen gör bedömningen att författningskraven på att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan, inte efterlevs.

Av utredningen framgår att det saknas rutiner för anmälan av kränkande behandling till rektor. I intervjuer med elever på skolan framgår att flertalet elever anser sig utsatta för kränkande behandling. Av intervjuer med elever, elevhälsan och rektor framgår vidare att dessa problem är väl kända av personalen på skolan. Trots detta saknas dokumenterade anmälningar från personalen på skolan till rektorn gällande dessa kränkningar. I den dokumentation Skolinspektionen har fått ta del

av framgår att det är vårdnadshavare som har tagit kontakt med rektorn gällande kränkningar. Rektorn har uppgett i intervju att samtal sedan har förts med berörda elever och personal gällande de situationer som beskrivs i dokumentationen.

Då rektorn och huvudmannen är samma person konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen har haft kännedom om de upplevda kränkningarna. Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen inte har genomfört någon utredning av omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna, förutom samtal med berörda parter. Inte heller har huvudmannen i förekommande fall vidtagit de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Skolinspektionen gör sammantaget bedömningen att det finns brister i skolans arbete med att anmäla kränkande behandling och att huvudmannen brister i sin skyldighet att utreda gällande kränkningar som kommer till huvudmannens kännedom samt skyldigheten att vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Huvudmannen ska säkerställa att drogtester genomförs på ett sätt som är frivilligt för eleverna

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens utredning visar att eleverna på skolan får genomgå slumpmässiga drogtestar. Av intervjuer med lärarna, rektorn och elevhälsan framgår att vårdnadshavarna får information från skolan i början av gymnasietiden att eleverna kommer drogtestas under sin tid på skolan. Vid detta tillfälle får vårdnadshavare till omyndiga elever skriva under ett medgivande att eleven i fråga får drogtestas. I intervju med elever framgår att det i informationen till vårdnadshavarna uppges att testerna är frivilliga men att skolan informerar vårdnadshavarna att de måste skriva under medgivandet.

Drogtesterna sker oanmält ungefär en gång per år. Av intervju med lärarna framgår att det är rektorn tillsammans med elevhälsan som bestämmer vilka substanser som ska testas och när testerna ska genomföras. Samtliga i personalen är engagerade i genomförandet av testerna. Vidare framgår av intervju med lärarna att en elev som testar positivt inte får delta i undervisning på skolfartyget. I intervju uppger rektorn att en elev som testar positivt omedelbart stängs av från skolfartyget men att en elev får delta i undervisningen på skolfartyget igen när eleven har testat negativt.

I intervju uppger rektorn att testresultaten enbart kommer rektorn och skolsköterskan tillkänna. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår vidare att eleverna i vissa fall även blir testade på sina APL-platser. Av intervju med lärarna framgår att om en elev nekar att delta i drogtestet meddelar skolan rederierna som tillhandahåller APL-platser. En representant för elevhälsan uppger att hen uppfattar det som att skolans drogtestar är ett krav från sjöfartsbranschen och en förutsättning för att eleverna ska kunna vara på sina APL-platser.

Rättslig reglering

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. (1 kap. 5 § skollagen)

Elever i kommunala skolor omfattas av ett grundlagsskydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp från det allmänna som inte har stöd i lag. Urinprovtagning utgör ett kroppsligt ingrepp. Det är inte förenligt med grundlagsskyddet att tvinga elever vid kommunala skolor att lämna drogtest. (2 kap. 6 § regeringsformen) Skolinspektionen har i tidigare beslut konstaterat att även elever i vid fristående skolor omfattas av ett grundläggande skydd mot integritetskränkande åtgärder. (Skolinspektionen dnr. 42-2011:2074, 2011-12-19) De grundläggande principerna som kan utläsas ur Regeringsformen gällande skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp bör därför, enligt Skolinspektionen, vara desamma som för elever vid kommunala skolor.

Drogtester i skolan kan inte generellt anses strida mot skyddet mot påtvingade kroppsliga ingrepp så länge det kan säkerställas att en elevs medverkan till en provtagning i egentlig mening är frivillig. (JO 2006/07 s. 97) Dock är kraven höga på huvudmannen att säkerställa att eleven deltar i testerna frivilligt och att eleven inte känner sig pressad att lämna prov. Ett sätt att säkerställa att testerna bygger på frivillighet är att eleven och vårdnadshavare får underteckna medgivanden vid varje testtillfälle, och att endast personalen inom elevhälsan deltar i planerandet, genomförandet och uppföljningen av testerna. (JO 2010/11 s. 509)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att huvudmannen, genom skolan, brister i sina rutiner för drogtest av elever på en generell nivå. I intervjuer med lärare och rektorn uppges att drogtestet är frivilligt. Samtidigt framgår att konsekvensen av ett avstående att lämna drogtest är risken att inte få delta i arbetsplatsförlagt lärande. Denna konsekvens leder till att drogtestet inte framstår som frivilligt, då avstängningen från APL kan fungera som ett påtryckningsmedel.

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att en elev som vid ett drogtest testar positivt stängs av från undervisningen på skolfartyget, med hänvisning till säkerheten ombord på skolfartyget. Skolinspektionen har i tidigare ärenden tagit hänsyn till omständigheten att drogtest på en skola motiveras utifrån säkerhetsskäl, exempelvis i gymnasieskolans yrkesinriktade utbildningar där det kan förekomma farliga moment som ställer krav på ökad säkerhet. Trots detta ska drogtest på skolor vara frivilliga för eleven. Om en elev med hänvisning till säkerhetsskäl ska stängas av från en del i undervisningen ska avstängningen föregås av en riskbedömning. I intervjuerna med rektor och lärare framkommer ingen information som tyder på att en sådan riskbedömning görs.

Skolinspektionens utredning visar vidare att vårdnadshavarna skriver under medgivanden för omyndiga elever, som en förutsättning att eleven får delta i testerna.

Eleverna själva skriver inte under några medgivanden vid testtillfällena. Det skriftliga medgivande som skrivs under av vårdnadshavare skrivs under i början av elevens tid på skolan och sen används under resterande gymnasietid. Ett ytterligare sätt att säkerställa frivilligheten i testerna skulle, enligt Skolinspektionens bedömning, vara att eleverna själva fick underteckna ett medgivande vid varje enskilt testtillfälle.

Av utredningen framgår vidare att det är rektor som ansvarar för genomförandet och uppföljningen av drogtesterna tillsammans med personal från elevhälsan. Rektorn bestämmer när testerna ska genomföras och vilka substanser som ska testas. Det är även rektorn tillsammans med skolsköterskan som följer upp provresultaten och informerar vårdnadshavarna. Skolinspektionen gör bedömningen att rektorns delaktighet i planerandet, genomförandet och uppföljningen av drogtesterna riskerar att påverka elevernas möjlighet att neka till deltagande.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sjömansskolan Stockholm AB:s verksamhet vid Sjömansskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd, betygsättning, åtgärder mot kränkande behandling och genomförande av drogtest. Det finns därför skäl att förelägga Sjömansskolan Stockholm AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att eleverna på skolan erbjuds arbetsplatsförlagt lärande (APL) i den omfattning de har rätt till. Vidare framgår av intervjuer med lärare och rektor att skolan har ett fungerande samarbete med Sjöfartens Utbildnings Institut (SUI) som ordnar APL-platser och säkerställer att eleverna har lämpliga handledare under sin APL-tid.

Rättslig reglering

Elever som går på program som ska ha arbetsplatsförlagt lärande ska få det i den omfattning de har rätt till. (4 kap. 12 § gymnasieförordning (2010:2039)).

Eleverna som har arbetsplatsförlagt lärande får detta under ledning av handledare, som har nödvändiga kunskaper för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Otto Swedrup har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Åsa Jansson deltagit.